

חירות

יחידת לימוד לבתי ספר בחינוך הדתי

מבוא

המונח "חירות" נתפס בתודעתנו כמושג מרומם. בני ישראל יצאו מעבדות לחירות, "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה" (אבות ו, ב), ועוד. החירות האנושית נובעת מכך שהאדם נברא בצלם א-להים. הקב"ה העניק לו חירות שממנה נובעת הבחירה החופשית שלו, כך שיש לו חירות לבחור את דרכו, לקבל החלטות ולעצב את חייו באופן חופשי ועצמאי.

חכמינו הורונו: "חביב אדם שנברא בצלם" (אבות ג, יד). ערך יסוד זה שבעולמה של יהדות הוא-הוא התשתית, לב לבו של עקרון חירות האדם. חביבותה של חירות כל יחיד ויחיד, של חופש כל אדם באשר הוא אדם" [מתוך פסק הדין של השופט מנחם אלון (ב"ש 1/87 אברהם דננאשוילי נ' מדינת ישראל)].

במדינת ישראל מעוגנת זכותו של האדם לחירות בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. החירות שבחוק מיוסדת על התפיסה שהאדם הוא בן חורין במהותו ולכן אין להגבילו בלי שיש לכך נימוק רציני ומהותי. במשטר דמוקרטי אמורות להישמר חירויות הפרט וזכויותיו ואסור לשלטון לפגוע בחירותו של האדם ועל אחת כמה וכמה לשלול אותה ממנו. מעיקרון זה נובעות חירויות שונות כגון: חופש המחשבה והדעה; חופש הביטוי; חופש האמונה הדתית והפולחן הדתי; חופש התנועה, האסיפה וההתאגדות – שמהן נגזרות זכויות כגון הזכות לנוע ממקום למקום, הזכות להפגין, הזכות לשבות, הזכות להתארגן וזכויות נוספות.

אם כן מהי חירות? מה הם גבולות החירות? האם לשלטון ולרשויות יש זכות להגביל את חירויות האדם? מה גבול הפגיעה בחירות? באילו מצבים ובאילו תנאים מותר לשלטון, ואולי זו אף חובתו, להצר את חירותו של האדם? ביחידה זו נעסוק בשאלות אלה ובאחרות.

אנו מאחלים לכם לימוד פורה ומעניין

צוות יסודות

יחידת לימוד והפעלה בנושא חירות

מטרות חינוכיות

- ללמוד על המושג "חירות";
- להבין שחירות אין משמעותה פריקת עול;
- ללמוד על ערך החירות מתוך מקורות יהודיים;
- לבחון מהם גבולות החירות ומהם הערכים המתנגשים בה;
- ללמוד על החירויות שכל אזרח במדינה זכאי להן לפי החוק.

מבנה היחידה

שיעור ראשון

מהי "חירות"	
ללמוד על המושג "חירות"	
להבין שחירות אין משמעותה פריקת עול	
דף "חירות בשירים"	
לימוד שיר	
משחק היגדים	
45 דקות	

שיעור שני

להיות בן חורין	
ללמוד על ערך החירות מתוך מקורות יהודיים	
שני דפי "היומן של יוסי"	
לבחון מהם גבולות החירות ומהם הערכים המתנגשים בה	
קריאת יומן	
ניתוח אירועים	
45 דקות	

שיעור שלישי

חירויות האדם במדינה	
ללמוד על החירויות שכל אזרח במדינה זכאי להן לפי החוק	
שני דפי "חירות האדם במדינה"	
קריאת סיפור	
זיהוי חירויות בסיפור	
45 דקות	